

голосу, що являється іншою формою комунікації по вирішенню важливих питань суспільства пов'язаних із використанням мережі Інтернет.

Термін «четверта індустріальна революція» виник завдяки відомому швейцарському економісту Клаусу Мартіну Швабу після його публікації в журналі *Foreign Affairs* (її ще називають сучасним «Капіталістичним маніфестом»). Її він пропонує називати цифровою, бо її особливою характеристикою є стирання відмінностей між фізичною, цифровою та біологічною сферами [3].

Онлайн-середовище активно входить в життя пересічного громадянина, шляхом використання соціальних мереж, онлайн-платформ, електронних, що свідчить про те, що ми живемо в період четвертої індустріальної революції. Проте, воно поставила ряд викликів, які потребують негайно реагування із врахуванням основних стандартів Ради Європи і практики Європейського Суду з прав людини, які мають стати в законотворчій роботі напрямком щодо реформування законодавства в аудіовізуальному секторі, у сфері електронних комунікацій, при реформуванні законодавства щодо захисту інтелектуальної власності онлайн, захисту приватності і персональних даних, з дотриманням стандартів свободи вираження поглядів як оффлайн, так і онлайн.

Література

1. Barry M. Leiner, Vinton G. Cerf, David D. Clark, Robert E. Kahn, Leonard Kleinrock, Daniel C. Lynch, Jon Postel, Larry G. Roberts, Stephen Wolff // https://www.internetsociety.org/sites/default/files/Brief_History_of_the_Internet.pdf

2. Ортинська М. «Олдскульне» законодавство проти новітніх способів піратства і контрафакту, або чому захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет неефективний / М. Ортинська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipstyle.ua/pdf/Lidery_Rynku_YG_2016.pdf

3. Пенцак Є. Четверта індустріальна революція і освіта / Є. Пенцак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/ua/articles/op-manage/19593/chetverta-industrialna-revoluciya-i-osvita>.

УДК 331.556.4

Стаканов Р. Д., к.е.н., доцент,
Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ МІГРАНТІВ ЯК ФАКТОР СТАБІЛЬНОСТІ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ

За методологією НБУ грошові перекази це «дохід домашніх господарств, що надходить від інших домогосподарств із-за кордону, та пов'язані з тимчасовою або постійною міграцією населення. Перекази

можуть здійснюватись як за офіційними каналами – через банки, міжнародні системи грошових переказів, поштові відділення, так і шляхом передачі наявних грошей та інших матеріальних цінностей від одного домогосподарства іншому» [5]. Грошові (приватні) перекази включаються в себе як оплату праці робітників, так і приватні трансферти. Загалом, чиста оплата праці включає в себе ту частку доходів домогосподарств закордоном, що вони переказують в країну походження. Приватні трансферти включаються в себе операції між домогосподарствами в Україні та закордоном. На відміну від чистої оплати праці, вони включають грошові перекази тих робітників, які працюють більше року, а також всі інші приватні перекази між резидентами та нерезидентами. В 2015 р. [5].

Таблиця 1

Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Усього надходжень	6177	5370	5862	7019	7526	8537	6489	5154	4005
В т.ч.									
Оплата праці	3024	2855	3373	4022	4619	5652	4318	3452	2678
Приватні трансферти	3153	2515	2489	2997	2907	2885	2171	1702	1327

* - дані за 1-3 квартал

Джерело: складено на основі [4; 5]

Незважаючи на варіювання кількості грошових переказів за період після 2008 р. (до вказаного періоду вони стабільно демонстрували приріст), та відносну незмінність (в 2016 р. вони становитимуть близько 90 % від рівня 2008 р.), частка грошових переказів у ВВП України постійно зростає. Їхня частка зросла з 3,4 % у ВВП в 2009 до 5,7 % в 2015 р. і можна очікувати їхнього подальшого зростання за результатами в 2016 р. до 6-6,2 % (обсяг грошових переказів у III кварталі 2016 року становив 5,5 % ВВП, проти 5,1 % у III кварталі 2015 року [6]). Цьому сприяє як курсовий чинник (девальвація національної валюти та зменшення ВВП України в доларовому вираженні відбувалось значно швидшими темпами за скорочення обсягів надходжень від мігрантів), так і менш динамічне відновлення економіки України порівняно з приростом грошових переказів в 2016 р.

Роль грошових переказів для української економіки загалом і для стану платіжного балансу постійно зростає. Якщо за абсолютними показниками надходження від мігрантів і є відчутно меншими за абсолютними показниками за надходження від експорту товарів (5,1 млрд. і 35,4 млрд., відповідно [1]), однак відносна частка грошових переказів

набуває все більшого значення. В першу чергу це обумовлено тим, що за період 2008-2015 рр. обсяги грошових переказів скоротились на 17 % (див. Таблицю 1), в той час як обсяги експорту скоротився на 45 % за аналогічний період. Крім того, якщо в 2016 р. експорт в Україні продовжував демонструвати падіння (-10 % за 3 квартали 2016 р. [1]), то показники грошових переказів відновили зростання (+10 % за 3 квартали) (Нбсеуїр 1). Зважаючи на очікуване погіршення сальдо рахунку поточних операцій, значення зростання кількості грошових переказів зростає і надалі.

Рисунок 1. Динаміка обсягів грошових переказів в Україну в 2008-2016 рр. [6]

Оцінки НБУ передбачають, що 1 з 5 млрд. в 2015 р. переправлявся в Україну неформальними каналами, решта ж 4,1 млрд. надійшли через банківську систему (2 млрд.) або ж були здійсненими через міжнародні платіжні системи (2,1 млрд.) [2]. Загалом, надходження з 10 найбільших країн походження грошових переказів принесли України 74 % від усіх фінансових надходжень [6]. В 2015 р. найбільше грошових переказів в Україну надходило з Росії, яка, незважаючи на її скорочення з 36 % в 2012-2014 рр. до 28 % залишається ключовою країною притоку міграційного капіталу в Україну [4]. Загалом, на з країн СНД в нашу країну надійшло 32 % всіх переказів. На країни ЄС в 2015 р. припадало майже 39 % обсягу грошових переказів. Найбільшою країною походження міграційних ресурсів виступала Німеччина [2] (Таблиця 2).

**Основні країни походження грошових переказів
в Україну, млн. дол. США***

Країна/Рік	2011	2012	2013	2014	2015	2016**
Росія	1987	2350	2703	2015	1158	758
США	613	604	643	538	515	439
Німеччина	423	403	417	328	270	226
Сполучене Королівство	248	242	245	262	245	191
Кіпр	331	346	325	264	244	190
Італія	325	294	305	242	171	151
Греція	341	338	335	267	191	141

* - Дані не враховують обсяги коштів, які надійшли в Україну неформальними каналами. ** - дані за 1-3 квартал

Джерело: складено на основі [5]

Частка Росії у структурі грошових переказів скорочувалась у 2016 р., хоча обсяги скорочення (10-15 % в 2016 р. відносно 2015) є відчутно меншими ніж 42 % зменшення в 2015 р., на фоні висхідної тенденції притоку грошових переказів очікується зменшення частки Росії до 22-24 % в 2016 р.

Україна має вагому частку грошових переказів не лише щодо своєї внутрішньої економіки, але є також одним реципієнтів грошових переказів, які походять з Європи. В 2014 р. з показником 7,8 млрд. дол. Україна випереджала такі країни як Польща (7,5 млрд.) та Нігерія (7,5 млрд.).

На думку деяких дослідників за відсутності грошових переказів економіка України могла б втратити 7,1 % свого потенціалу, а найбільш постраждалим стануть галузі легкої та харчової промисловості, де падіння могло б досягти 17 і 14 % відповідно [3].

Грошові перекази мігрантів, з урахуванням їхньої контр циклічного характеру, відіграють вагому роль у забезпеченні стабілізації платіжного балансу України, а також виступає додатковим фактором зменшення курсового дисбалансу, знижуючи тиск на національну валюту, в першу чергу знижуючи попит фізичних осіб на іноземну валюту в країні, на яку він традиційно зростає в умовах економічної турбулентності.

Література

1. Динаміка товарної структури експорту / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208312>

2. Огляд приватних грошових переказів в Україну / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208358>

3. Перекази мігрантів з-за кордону та можливі заходи щодо їх заохочення та ефективного використання / Національний Інститут Стратегічних Досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1276/>

4. Приватні грошові перекази. За 2015 р. / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208357>

5. Приватні грошові перекази. За 3 квартали 2016 р. / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>

6. Приватні грошові перекази в Україну у III кварталі 2016 року / Економічний Дискусійний Клуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analytika/pryvratni-groshovi-pereказы-v-ukrayinu-u-iii-kvartali-2016-roku>

УДК 342.942 (043.2)

Токарєва К. С., к.ю.н.,
юрист, засновник, партнер Юридичної компанії SotLex
м. Київ, Україна

ВПЛИВ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ НА ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ В УКРАЇНІ У ВИПАДКУ ЗАКРИТТЯ СПРАВИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Розгляд справ про адміністративні правопорушення повинен відбуватись в межах встановленого законом порядку та строків передбачених статтею 38 КУпАП, яка встановлює, що адміністративне стягнення може бути накладено не пізніш як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніш як через два місяці з дня його виявлення. Якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до КУпАП чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніш як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніш як через три місяці з дня його виявлення, крім справ про адміністративні правопорушення, визначених іншими частинами цієї статті [1].

Лише у разі їх дотримання забезпечується законність діяльності судів та органів (посадових осіб), уповноважених розглядати і вирішувати справи про адміністративні правопорушення, здійснюється захист прав громадян, запобігання правопорушенням, а притягнення до адміністративної відповідальності винних осіб стає ефективним засобом виховання поваги до закону, прав і свобод, честі й гідності інших людей.

Г. В. Щуковська справедливо зазначає, що недодержання строків